

عنوان: سازمان و مدیریت بیمارستان (۱) کد درس: ۴۰

گروه هدف: دانشجویان رشته مدیریت خدمات بهداشتی

تعداد واحد: ۲ (نظری)

درمانی

مدرس: دکتر جعفر صادق تبریزی

مدت: ۳۴ ساعت

مقدمه:

یکی از اهداف مهم و بنیادین دولت ها رساندن مردم به سطحی از سلامت است که از نظر اقتصادی و اجتماعی امکان زندگی مولد و مفید را برای آنان فراهم سازد. در این راستا بیمارستان به عنوان واحدی استراتژیک در سطح بندی شبکه های بهداشت و درمان وظیفه ارائه خدمات درمانی تخصصی، اورژانس، سرپایی و بستری را بر عهده داشته و در حوزه دانشگاه های علوم پزشکی عهده دار آموزش و بازآموزی نیروی انسانی پزشکی و پیرا پزشکی میباشد. از سوی دیگر بیمارستانها محل پذیرش بیماران ارجاع شده از سطوح پایین تر سیستم شبکه (خانه های بهداشت، مراکز بهداشتی درمانی روستائی و شهری) بوده و وظیفه بستری، درمان و ارسال پس خوراند و توصیه های بهداشتی درمانی به واحدهای ارجاع دهنده را به عهده دارند.

از این رو بیمارستان یکی از واحد های بسیار حیاتی در امر مدیریت خدمات بهداشتی درمانی محسوب شده و به لحاظ جایگاه و وظایف حساس آن در کانون توجه همه عناصر سیستم سلامت از قبیل گیرندگان خدمات (مردم)، سیاستگذاران، مدیران ارشد، تدارک کنندگان، سازمانهای بیمه گر و ارائه کنندگان خدمات (پزشکان، پرستاران، کارکنان سیستم بهداشتی و ...) قرار دارد.

بر اساس قوانین وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی کلیه بیمارستان ها برای انجام وظایف مقرر از اختیارات کامل اداری، مالی و پشتیبانی برخوردار بوده و نه تنها برای خدمات فنی در بخش های درمانی نظیر اورژانس، سرپایی، بستری، تشخیصی و ... بلکه برای خدمات پشتیبانی از قبیل کارگزینی، مالی، حسابداری، ترخیص و ... نیز باید برنامه کامل داشته و در جهت مدیریت جامع (آموزش، برنامه ریزی، سازماندهی، رهبری، کنترل و ارزشیابی) کوشا باشند. در این میان "سازمان دهی" به عنوان یکی از وظایف اصلی مدیران و یکی از عناصر حیاتی در اداره بیمارستان ها، شبکه های بهداشت و درمان و مراکز بهداشت شهرستان ها از جایگاه ویژه ای برخوردار است. به طوریکه سازمان دهی علمی و اصولی می تواند موجب بهبود عملکرد سیستم سلامت و ارتقای کیفیت خدمات ارائه شده گردد.

در این راستا، درس سازمان و مدیریت بیمارستان (۱) بر آن است تا ضمن بیان ضرورت وجودی سازمان های بهداشتی درمانی، دانشجویان رشته مدیریت خدمات بهداشتی درمانی را با اصول علمی سازماندهی، انواع ساختارها و تجزیه و تحلیل تاثیر ساختارها و گروه های ذینفع بر عملکرد سیستم های سلامت آشنا کند. بطوریکه در انتهای دوره، دانشجویان بتوانند توانایی مقدماتی لازم برای شناخت و تجزیه و تحلیل ساختارهای بیمارستانی، شبکه بهداشت و درمان و مراکز بهداشت را کسب نمایند.

اهداف:

● هدف کلی:

آشنایی دانشجویان با اصول علمی سازماندهی و اداره صحیح بیمارستان، کاربرد مدیریت در سازمانهای بهداشتی درمانی و شناخت محیط داخلی و بیرونی آن، فرایند تغییر، ساختار سازمانی و طراحی آن و نقش مدیر در ارتباط با آن

● اهداف اختصاصی: دانشجویان در پایان ترم تحصیلی

۱. با ویژه گی های سازمان و مدیریت سیستم های سلامت آشنا گردند
۲. با مستند سازی فرایندهای مدیریت بیمارستان آشنا گردند
۳. با مهارت سازماندهی در بیمارستان آشنا گردند

● اهداف کاربرد ی (رفتار های ویژه عینی):

۱. آشنایی با ویژه گی های سازمان و مدیریت سیستم های سلامت ؛ دانشجو در پایان ترم تحصیلی قادر باشد:

- ۱-۱ مفاهیم و اصطلاحات رایج در سازماندهی را تعریف کند
- ۱-۲ ضرورت وجودی سازمان های سلامت را توضیح دهد
- ۱-۳ سیر تحول سازمان های سلامت در ایران و جهان را شرح دهد
- ۱-۴ ساختار نظام سلامت در ایران را توضیح دهد
- ۱-۵ سیر تکاملی در اداره بیمارستان و مراکز بهداشتی درمانی را توضیح دهد.

۲. آشنایی با مستند سازی فرایندهای مدیریت بیمارستان؛ دانشجو در پایان ترم تحصیلی قادر باشد:

- ۲-۱ نحوه شناخت فرایند را شرح دهد
- ۲-۲ نحوه مستند سازی را توضیح دهد
- ۲-۳ نقشه یک فرایند مدیریت بیمارستان را رسم کند
- ۲-۴ نقشه فرایند را تجزیه و تحلیل کند.

۳. آشنایی با مهارتهای سازمان دهی در بیمارستان؛ دانشجو در پایان ترم تحصیلی قادر باشد:

- ۳-۱ سازماندهی را تعریف کند
- ۳-۲ انواع ساختار را توضیح دهند
- ۳-۳ سازماندهی و تشکیلات بیمارستان را شرح دهد
- ۳-۴ انواع ساختارها را به روش SWOT تجزیه و تحلیل کند
- ۳-۵ نقش ساختارها در بهبود عملکرد بیمارستان ها و مراکز بهداشتی درمانی را توضیح دهد
- ۳-۶ سازماندهی کیفی واحدهای سلامت را توضیح دهد.

روش آموزش:

شیوه آموزش دانشجوی محور و مهارت محور بوده و کلاس درس با استفاده از منابع و سرفصل های تعیین شده در چارچوب ضوابط دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تبریز به صورت مشارکتی، کار در گروه های کوچک، بحث جمعی، ارائه گزارش دانشجویان درباره نتیجه فعالیت های تیمی و پرسش و پاسخ اداره خواهد شد.

برنامه اجرایی:

جلسه (۲ ساعت)	تاریخ	محتوی
اول		معارفه، معرفی درس و ارائه طرح درس، تعاریف مفاهیم و اصطلاحات رایج
دوم		سیر تحول سازمان های سلامت در ایران و جهان
سوم		معرفی نظام سلامت در ایران (کار تیمی)
چهارم		سیر تکامل اداره بیمارستان ها و مراکز بهداشتی درمانی
پنجم		مستند سازی فرایند های خدمت و مدیریت (کار تیمی)
ششم		تجزیه و تحلیل فرایند مستند شده (کار تیمی)
هفتم		ارتقای فرایند بر اساس مستندات (کار تیمی)
هشتم		مرور مطالب ارائه شده در نیم ترم اول، آزمون میان ترم
نهم		روش SWOT
دهم		سازمان دهی، ساختار و تشکیلات
یازدهم		انواع ساختارها ۱ (کار تیمی)
دوازدهم		انواع ساختارها ۲ (کار تیمی)
سیزدهم		انواع ساختارها ۳ (کار تیمی)
چهاردهم		تجزیه و تحلیل ساختار (کار تیمی)
پانزدهم		بررسی نقش ساختارها در بهبود عملکرد بیمارستان ها و مراکز بهداشتی درمانی (کار تیمی)
شانزدهم		سازمان دهی کیفی در نظام سلامت (کار تیمی)
هفدهم		آزمون پایان ترم

راهنمای مطالعاتی دانشجوی:

انتظار می رود دانشجویان عزیز مطابق طرح درس ارائه شده قبل از حضور در کلاس مطالب درسی را مرور کرده و در گروه های کاری و در بحث ها مشارکت فعال داشته باشند، چرا که حضور ذهن عزیزان منجر به یادگیری عمیق تر خواهد گردید. انتظار داریم دانشجویان مطابق برنامه توافق شده در کلاس و برنامه اجرایی مندرج در طرح درس، به صورت موثر در کارهای تیمی مشارکت داشته، نقش های مختلف در یک تیم موثر (رهبر، عضو، منشی و گزارشگر) را در عمل تمرین کنند و نتیجه فعالیت ها و بحث های انجام گرفته در گروه را توسط گزارشگر گروه ارائه دهند. انتظار

انتظار می‌رود دانشجویان براساس مطالب تدریس شده در باره مستند سازی فرایند، نقشه یک فرایند را به صورت تیمی ترسیم کرده و ارائه دهند. همچنین انتظار می‌رود دانشجویان طی بازدیدهایی که از یک واحد بهداشتی و درمانی به عمل خواهند آورد ساختار آن را رسم کرده، تجزیه و تحلیل نموده و نهایتاً گزارش کار خود را در پایان ترم ارائه دهند. امید آن داریم تا ضمن بهره‌گیری از آموخته‌ها در زندگی فردی و بکارگیری آنها در موقعیت‌های شغلی آینده، مشاوره‌ی آگاه و امین برای دیگران باشیم تا با تکیه بر بینش صحیح، آگاهی و بهره‌جستن از خرد جمعی فردایی نیکوتر برای ایران عزیزمان ترسیم نمائیم.

منابع:

۱. عبادی فردآذر فرید، انصاری حسن؛ "اصول مدیریت و برنامه‌ریزی بیمارستان"، انتشارات سماط، تهران، ۱۳۷۹
۲. صدقیانی، ابراهیم، "سازمان و مدیریت بیمارستان"، جلد دوم، انتشارات جهان رایانه، تهران، ۱۳۷۸
۳. فرانسیس، سی. ام، "مدیریت بیمارستان" ترجمه کبریایی، علی، انتشارات فروزان روز، تهران، ۱۳۷۸
۴. لامعی، ابوالفتح، "مدیریت جامع کیفیت، اصول، کاربرد و درسهایی از یک تجربه"، انتشارات طب نوین، تهران، ۱۳۸۲
۵. تبریزی، جعفر صادق، مستند سازی فرایندها، دانشکده بهداشت و تغذیه، تبریز ۱۳۸۷

ارزشیابی:

ارزشیابی نهایی دانشجویان شامل موارد زیر خواهد بود:

۱. فعالیت‌های کلاسی (شرکت در کلاس، شرکت موثردرکارهای گروهی و مشارکت در مباحث): ۴ نمره
۲. آزمون میان ترم (ارائه مستندات یک فرایند بصورت تیمی، در زمان آزمون میان ترم): ۴ نمره
۳. آزمون پایان ترم شامل دو بخش خواهد بود: بخش اول به آزمون کتبی (مطابق برنامه امتحانات دانشکده بهداشت و تغذیه) اختصاص داشته (۶ نمره) و بخش دوم شامل کار عملی در باره تحلیل ساختار یک واحد بهداشتی درمانی و ارائه گزارش خواهد بود (۶ نمره).

با آرزوی توفیق

دکتر تبریزی